

הנקמה של חמינאי מתקרבת: הטעות שיכולה להצית מחדש מלחמה עם איראן

14.07.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

איראן יצאה חבולה ומושפלת מ"מלחמת תריסר הימים", כפי שהיא מכונה בטהראן, לאחר שספגה מהלומה שכללה סיכול של שורה ארוכה של בכירה הביטחוניים, מדעני גרעין מובילים, וכן תקיפת מתקני גרעין, מרכזים ביטחוניים ואף סמלי שלטון ומרכזי דיכוי. עם זאת, היא גם מצויה בתחושת השג, לאור ההרס שהצליחו מתקפותיה הטיליות לחולל בישראל, והצלחתה לשמור על רציפות תפקודית בזמן המלחמה. עיקר ההישג שזקפת איראן לעצמה הוא שימור המשטר האסלאמי, מתוך הנחה שזו למעשה היתה תכלית המלחמה בעיני ישראל.

בשיח התקשורתי שמתקיים באיראן מאז סיום המלחמה, ניתן לזהות שני מוקדים חשובים. ראשית, בשאלת חידוש המו"מ הגרעיני עם ארה"ב, הנשיא פזשכיאן סופג ביקורת מחוגים שמרנים ושמרנים-רדיקלים. זאת, על רקע רצונו לחדשו בתנאי שטהראן תקבל מהאמריקאים ערבות שלא תותקף שוב, ועל האמון שהוא עדיין רוחש לטראמפ במשתמע מכך. שנית, למול קולות באיראן שטוענים שטהראן נצחה במלחמה ולכן אינה צריכה לתקוף את ישראל, דיווח אתמול (ראשון) היומון וטן אמרוז, המזוהה עם השמרנים-רדיקלים, שבכירי המערכת הביטחונית והפוליטית באיראן "בוחנים ביתר שאת" לקדם מתקפת מנע נגד ישראל.

היומון הסביר שהצעד נבחן למול האיזמים שהשמיעו ראש הממשלה נתניהו ושר הבטחון כץ לקדם תוכנית אכיפה מול איראן אם תחדש את ניסיונה לפתח נשק גרעיני ואת מערך ייצור הטילים הבליסטיים. לצד דיווחים על משלוחי אמל"ח מארה"ב לישראל מאז תום המלחמה, העריך היומון שמתקפה ישראלית נוספת היא סבירה. לכן הוא קרא למשטר להיערך לביצוע מתקפת מנע "יום, כמה שעות, או אפילו שעה אחת בלבד לפני המתקפה הציונית על איראן", אם הבכירים הביטחוניים בטהראן יסיקו שזו אכן קרבה ובאה. כדי להכין את דעת הקהל באיראן לקראת יישום התרחיש הזה, הסביר היומון שכך תוכל איראן לסיים את נושא המלחמה והתקיפות נגד איראן אחת לתמיד, ולהשתמש באיום הזה ליצירת הרתעה מתמשכת.

בינתיים, סימני העצבנות בטהראן גוברים, הן על רקע נזקי המלחמה והן בעקבות איומיהן של צרפת, בריטניה וגרמניה, לתמוך בחידוש מנגנון הסנאפב (סנקציות מועצת הבטחון נגד איראן) במחצית אוקטובר 2025. שר החוץ עראקצ'י הצהיר בראיון לתקשורת הצרפתית (10 ביולי) שבעיני טהראן הפעלת הסנאפב תהיה שקולה למתקפה צבאית. לצד זאת, מהדי מוחמדי, יועץ אסטרטגי ליו"ר הפרלמנט האיראני קאליבאף, ובעשור הקודם חבר בצוות המו"מ הגרעיני של איראן בשנים 2007-2013, פרסם (12 ביולי) באינסטגרם תמונה של מתקפה גרעינית נגד ישראל. לאחר שהצעד השנוי במחלוקת החל לתפוס כותרות ולצבור הדים נרחבים, מוחמדי הסיר את הסטורי כעבור דקות, והסביר שהוא פורסם ע"י האדמין שלו ושהוא עצמו סבור ששק גרעיני

יקדם את כושר הרתעה של איראן.

בשורה התחתונה, ישראל ואיראן ניצבות בפתחו של שלב חדש בעימות האסטרטגי ביניהן. ישראל הוכיחה את נחישותה למנוע מאיראן נשק גרעיני ואת יכולותיה המתקדמות לגבות זאת. איראן מצדה, חשדנית, תאבת נקם ודרוכה, כפי שעולה גם מהצהרות בכירה. חשוב לזכור שלאחר תום מלחמתה נגד ישראל, הודיע (26 ביוני) שר החוץ האיראני, עבאס עראקש'י, שארצו לא הסכימה להפסקת אש אלא לעצירת המתקפות נגד ישראל, אם זו תפסיק את מתקפותיה. לפיכך, נראה שגובר הסיכוי לחישוב מוטעה (מיסקולוציה) מצדה, וכתוצאה מכך למתקפת פתע טילית נגד ישראל. האתגר המרכזי של ישראל בשלב החדש הזה הוא לשלב בין ערנות מודיעינית גבוהה לבין תיאום אסטרטגי עם ארה"ב, כדי לבלום כל ניסיון איראני להצטייד בנשק גרעיני, ולמנוע מיסקולוציה שתוביל לחידוש המלחמה בצורה כזו או אחרת. במקביל, יש להגיע להערכה מדויקת ככל האפשר של מידת הנזק שספגה תוכנית הגרעין של איראן כדי לתכנן את המשך הצעדים מולה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 14.07.2025.